

VALDĪBAS VĒSTNESIS

Maksa par „Valdības Vēstnesi”:	
ar piesūtīšanu:	bez piesūtīšanas:
par Ls	(saņemot ekspedīcijā)
par Ls	par Ls
1/2 gadu . . . . . 22,—	1/2 gadu . . . . . 18,—
3 mēn. . . . . 12,—	1/2 gadu . . . . . 10,—
1 „ . . . . . 6,—	3 mēn. . . . . 5,—
1 „ . . . . . 2,—	1 „ 1,70
Piesūtīt pa pastu	Par atsevišķu
un pie atkalpār-	numuru 10
devējiem 13	

Latvijas valdības
Iznāk katru dienu, izņemot

Redakcija:
Rīgā, pili, 2. ist. Tālrūnis 20032
Runas stundas no 11—12

oficiāls laikraksts
svētdienas un svētku dienas

Kantoris un ekspedīcija:
Rīgā, pili, 1. ist. Tālrūnis 20031
Atvērts no pulksten 9—3

Sludinājumu maksa:	
a) tiesu sludinājumi līdz 30 vienslēģīgām rindām	Ls 4,—
par katru tālāku rindiņu	„—,15
b) citu iestāžu sludinājumi par katru vienslēģīgu rindiņu	„—,20
c) no privātiem par katru vienslēģīgu rindiņu (par obligat. sludin.)	„—,25
d) par dokumentu pazaudēšanu no katras personas	„—,80

135. num. Sestdien, 1937. g. 19. jūnijā Divdesmitais gads

Pārgrozījums noteikumos par absolūtā spirta piejaukšanu degvielām.
Likums par latviešu pareizrakstības jautājumu kārtošānu.
Pārgrozījumi Valsts civildienesta nolikumā.
Likums par dažu noteikumu atcelšanu attiecībā uz zemes meliorāciju.
Finansu ministru rīkojums par spirta piejaukšanu degvielām.
Instrukcijas papildinājums pie 1931. g. konvencijas par minimālo ostas nodokļu ņemšanu no kuģiem ārzemju braucieniem Latvijas un Igaunijas ostās.
Sab. lietu ministr. lēmums Latv. bērnu fonda komitejas likvid. lietā.
Rīkojums mājas alus darišanas lietā.
Dzelzceļu virsvaldes rīkojumi.
Cenu inspektora rīkojums par alus cenām.
Senata Civilā kasācijas departamenta 1931. g. spriedumi. (Pielikumā.)

Ministru kabinets 1937. g. 17. jūnijā ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Pārgrozījums noteikumos par absolūtā spirta piejaukšanu degvielām.

Akcīzes nolikuma (1934. g. izd.) III pielikuma (pie 160. p. piezīmes) 2. pantu izteikt šādi:

2. Degvielas, kurām absolūtais spirts piejaukams, nosaka finansu ministrs. Vajadzības gadījumā, kur tehniskie apstākļi to prasa, finansu ministrs var atbrīvot no spirta piejaukšanas degvielām.

Finansu ministram ir tiesība izņēmuma gadījumā atļaut izlaist apgrozībā un lietot degvielas bez spirta piejaukšanas. Tāpat viņam ir tiesība noteikt cenu izlīdzinošo nomaksu par degvielām, kuras izlaiž bez

spirta piejaukuma. Šo nomaksu valstij par labu izdara personas un iestādes, kas izlaiž apgrozībā degvielas.

Kā par degvielām, kurām spirts piejaukams, tā arī par atbrīvošanu no piejaukšanas un cenu izlīdzinošo nomaksu izsludināms „Valdības Vēstnesis”.

Šie pārgrozījumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā, 1937. g. 18. jūnijā.

K. Ulmanis,

Valsts un Ministru Prezidents.

Ministru kabinets 1937. g. 17. jūnijā ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Likums par latviešu pareizrakstības jautājumu kārtošānu.

1. Visās skolās un valsts un pašvaldības iestādēs lietojama viena pareizrakstība.

2. 1. pantā minētās iestādēs lietojamās pareizrakstības noteikšanai un dažādu valodas jautājumu kārtošānu pie Izglītības ministrijas pastāv pareizrakstības komisija no izglītības ministru kā priekšsēdētāja, 1 Iekšlietu ministrijas pārstāvja, 1 Sabiedrisko lietu ministrijas pārstāvja un 1 Valsts kancelejas pārstāvja, 3 izglītības ministru uzaicinātiem specialistiem-valodniekiem, 1 Latvijas universitātes pārstāvja, 1 izglītības ministru uzaicināta vidusskolu skolotāju pārstāvja, 1 izglītības ministru uzaicināta pamatskolu skolotāju

pārstāvja, latviešu valodas krātuves pārzina un 1 Latvijas preses biedrības pārstāvja.

3. Pareizrakstības komisijas atzinumus apstiprina Ministru kabinets, kurš arī noteic laiku, kad attiecīgie pareizrakstības un valodas pārveidojumi stājas spēkā.

Ar šo atcelts likums par latviešu ortogrāfijas jautājuma nokārtošanu (Lik. kr. 1922. g. 103).

Rīgā, 1937. g. 19. jūnijā.

K. Ulmanis,

Valsts un Ministru Prezidents.

Ministru kabinets 1937. g. 17. jūnijā ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Pārgrozījumi Valsts civildienesta nolikumā.

1. Valsts civildienesta nolikuma (1935. g. izd.) XI pielikuma I nodaļuma (Noteikumi par Centralās zemes ierīcības komitejas locekļu atalgojumu) virsrakstā un 1. pantā svītrot vārdu „Centralās”.

2. Tā paša nolikuma IX pielikuma III nodaļuma (Noteikumi par Zemes vērtēšanas virskomisijas locekļu un darbinieku atalgojumu) svītrot.

Šie pārgrozījumi piemērojami sākot ar 1937. gada 1. jūniju.

Rīgā, 1937. g. 19. jūnijā.

K. Ulmanis,
Valsts un Ministru Prezidents.

Ministru kabinets 1937. g. 17. jūnijā ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Likums par dažu noteikumu atcelšanu attiecībā uz zemes meliorāciju.

Ar šo atcelti:

1. Noteikumi par valsts pabalstiem zemes meliorācijai (Lik. kr. 1928. g. 31 un 164, 1929. g. 93, 1930. g. 130, 1931. g. 126, 1932. g. 147 un 1933. g. 2).

2. Noteikumi par sabiedrisko darbu kārtībā izvedamiem meliorācijas darbiem (Lik. kr. 1932. g. 56).

Rīgā, 1937. g. 19. jūnijā.

K. Ulmanis,
Valsts un Ministru Prezidents.

Valsts Prezidents Dr. K. Ulmanis Rīgā pili pieņem visu vidusskolu abiturientu pārstāvjus.

Valsts Prezidents Dr. K. Ulmanis 18. jūnijā Rīgas pili pieņēma Latvijas vidusskolu un arodskolu abiturientu pārstāvjus, kas ieradās savu skolotāju pavadībā. Klāt bija izglītības ministrs Dr. A. Tentelis, izglītības ministra biedris J. Čamanis un vadošie izglītības ministrijas darbinieki.

Izglītības ministrs Dr. A. Tentelis apsveica Valsts Prezidentu, norādot, ka šodien pirmo reizi Latvijas valsts pastāvēšanas laikā mūsu vidusskolas un arodskolas beigušā jaunatne ierodas šeit Rīgas pili, lai noklausītos Valsts Prezidenta norādījumus viņas turpmākai dzīves ceļam. Pēc tam Valsts Prezidentu uzrunāja abiturientu pārstāvis V. Pīnkulis no Rīgas 1. valsts ģimnazijas, visu abiturientu vārdā soloties droši un uzticīgi sekot Valsts Prezidentam baltās un nebaltās dienās un ziedot visus spēkus mūsu atbrīvotās valsts stiprināšanai un celšanai.

Tad sapulējušos jaunatnes pārstāvjus un mūsu skolu dzīves vadītājus uzrunāja Valsts Prezidents Dr. K. Ulmanis:

„Priecājos jūs redzēt šodien šie mūsu sirmajā, vecajā pili, pateicos, ka jūs šie atnācāt, dodot man izdevību apsveikt jūs — tiklab skolotājus, kā skolniekus, kas nupat šogad skolas kursu nobeidza — un sevišķi jums, abiturientiem, jaunajā dzīves posmā dot līdz arī manus novēlējums.

Abiturienti! Mūsu domas, valoda un darbi nodod liecību, ka dzīvojam jaunā laikmetā, tādā mūsu vēstures posmā, kad visur mēs gribam vadīties un vadāties no dzīrākām idejām par tautu un valsti, laikmetā, kur pie ikkatra soļa jūtam, ka dzīvojam vairs ne tikai katrs savā, bet dzīvojam un strādājam arī zemes un valsts labā, ka dzīvojam ne tikai šai dienai, bet strādājam nākotnei, kopīgi ceļam nākotnes ēku tautai un valstij — ceļam nākotnes ēku — daļu, bet arī stipru un varenu, kas stāvētu stipri arī vētrās un negaisos, kas pastāvētu nesatricināma visos laiku laikos — ceļam tautas un valsts nākotnes ēku, kas lai būtu mūžīga.

Gandarījums mums ir tas, ka dzīvē redzam pierādījumu mūsu uz priekšu iešanai politikā, saimniecībā un kulturā.

Jums, jaunajiem, šis darbs būs jāturpina, un tāpēc arī visā audzināšanas pamatā ir jūsu sagatavošana šim lielajam darbam nākotnē. Lai to godam veiktu, mēs tagad piegriežam tik lielu vēribu, veltījām vislielākās rūpes taisnī skolām un jaunatnes audzināšanai. To darām ne tikai vien zīmējoties uz skolu namiem, uz skolu iekārtu, uz skolu ārieni, bet tas zīmējas arī uz skolu programām, zīmējas uz to, ko un kā skolā māca. Jums visiem jāizaug istiem tēvzemes dēļiem un meitām, kas pazist un mīl savu zemi un valsti, vēl vairāk, kas ir lepnī uz savu zemi un valsti. Tāpēc mēs tagad mācām vairāk kā agrāk vēsturē, ģeogrāfijā, valodās un literatūrā.

Jūs augat ar karstu vēlēšanos kalpot mūsu zemei, ar cietu gribu šo zemi sargāt un aizstāvēt — un mēs palīdzam šie sasniegt augstāko jūsu gatavībā.

Mūsu dzīvē un aroskolā tagad valda vienība un vienprātība. Skolā visus šos pēdējos gadus jūs esat dzirdējuši no saviem skolotājiem, ka mūsu zemes un valsts spēks ir jaunatgūtā vienība — tā vienība, kas apgāroja mūsu brīvības cīņtājus, tā vienība, kas apspīdēja viņu grūtību pilnos ciņas ceļus.

Tāpēc arī jau skolās jums rādīja šīs vienības spēku, mācīja dzīvot vienībā un vienprātībā, lai vēlākā dzīvē, vienatļā, vai

jau ikdienas darbā, vai augstskolā, jūs būtu šīs vienības sludinātāji, tomēr ne tikai sludinātāji, bet arī piepildītāji. Jums rādīja vienības ceļa svētību, lai atturētu jūs no staigāšanas pa ceļiem, kas katrs ved uz savu pusi, bez vienota mērķa, dažkārt pat pavisam bez kaut kāda gala mērķa.

Atminat, dzīve ir ciņa, un arī jūsu dzīve būs ciņas dzīve. Bet jo vieglāk būs jums šai ciņā pastāvēt, jo apzinātāk jūs pratisat savas dzīves uzdevumu un mērķi atrast. Skola, kur valda vienība un vienprātība, skola, kurā uzstāda mērķi un māca, kā to sasniegt, dzīves ciņai dod līdz spēju tieši un skaidri saskatīt dzīves ir lielos, ir mazos uzdevumus, dod līdz arī spēku ar šiem uzdevumiem galā ikt, gūt uzvaru un mērķi sasniegt. Labi, ka jums jau skolā mācīja lielo dzīves likumu: pastāvēt, izturēt katram savā darbā, savā vietā. Pastāvēt, izturēt — līdz galam iekšēji, ārēji, bet vispirmā kārtā iekšēji, tas ir garīgi pašam savā priekšā, palikt sev uzticīgam, palikt uzticīgam saviem ideāliem, ar kuriem jūs tagad varēsāt dzīvē iet. Ja jums tas izdosies — un tam jāizdodas — tad jums nevienam dzīve neizlikšies ne sekla, ne auksta, bet būs pilna siltuma un gaismas. Jūs tad piedzīvosat lielo brīnumu, ka arī jums ir izdevies sasniegt savas domas ar savu valodu un saviem darbiem. Jūs būsit cīnītāju pirmajās rindās, jūs būsit dzīvē varoņi!

Jaunieši! Jums taps uzticēta nākotne, lai jūs to veidotu spožu un varenu — mans sveiciens un mans aicinājums tad ir — esiet uzticīgi saviem ideāliem, esiet uzticīgi 15. maija idejām, esiet uzticīgi tēvijai un valstij. Esiet arvien gatavi kalpot dzimtajai zemei un mūsu valstij ar visu sirdi, ar prātu un roku, esiet gatavi upurus nest pašai zemei un vienotā tēvzemes mīlestībā. Visos jūsu dzīves ceļos — mājās, ģimenē, sabiedrībā, valstī — darbā un svētdienā — lai jūs vada drosmē, centībā un uzticībā”.

Pēc Valsts Prezidenta Dr. K. Ulmaņa runas Valsts Prezidentu uzrunāja skolotāju pārstāvis — Jelgavas skolotāju instituta skolotājs J. Pilaps. Viņš pateicās Valsts Prezidentam Dr. K. Ulmanim par lielo atbalstu, kādu mūsu skolas no viņa saņēmušas, un solījās arī skolotāju vārdā sekot 15. maija idejām un garam.

Pieņemšanas noslēgumā Valsts Prezidents Dr. K. Ulmanis vēlreiz uzrunāja klātesošos:

„Pateicos par draudzības un patiesa siltuma pilniem vārdiem, kurus es no jums dzirdēju. Arī agrākās sarunās ar ministru kungiem un citiem mūsu izglītības darbiniekiem esmu dzirdējis, ka viņi ir ļoti priecīgi par pēdējo gadu darbu skolās. Šā gada beigu eksameni skolās esot bijuši ļoti sekmīgi. Arī par to es gribu jums pateikties. Šī jūsu krietnā mācīšanās un lielā centība ir viens veids, kā var parādīt uzticību un kā var uzticību pildīt. Uzticību var parādīt uz katra soļa arī ikdienas mazajās lietās. Lai uzticību pierādītu, nemaz nav jāgaida uz lieliem izeļus momentiem.

Skolotāju kungi, arī jums no sirds mans paldies par to, ko es no jūsu pārstāvja dzirdēju — par jauno garu, par jaunām idejām un jūsu gatavību uzņemt un paturēt šīs idejas sevi. Ceru, ka jūs paliksāt arī uz priekšu šim idejām uzticīgi. Ja mūsu skolu darbam tagad ir labāki panākumi kā agrāk, tad tie lieli nopelni ir skolotājiem un skolu vadītājiem. Viņi visi redz un jūt, ka tagad ir viens kopīgs mērķis, no kā nāk sirsnība, draudzība, satiecība, centība un liela dzīve uz priekšu tikt. Par to visu šini vietā mans visdziļākais paldies.”

spriedumā nav pielaidusi atbildētāja aprādīto likumu pārkāpumus un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: atbildētāja Haima Glasmaņa kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

137. 1931. g. 24. septembrī. Pēterā Dūma lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Pēterā Dūma prasībā pret Jāni Dribu. (L. № 883.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Pētersons.

Ievērojot: 1) ka starp partiem nav strīda par to, ka prasītājs iesniedzis atbildētājam šāda satura lūgumrakstu „Iesniedzot Madonas apr. 3. iec. miertiesneša izpildu rakstu no 13. augusta š. g. zem № 310, lūdzu piedzīt man par labu Ls 500 prasības ar 6% no 3. III 26. g. un Ls 20 tiesas un lietas vešanas izdevumu, pievienojot šo lietu citām prasības lietām, kuras vērstas pret mir. Jāņa Baloža mantojuma masas nekustamu īpašumu — Kalsnavas pagasta Ūdru № 10 mājām, kurš pārdots š. g. 21. jūlijā Rīgas apgabaltiesā”; 2) ka tā tad prasītājs nav lūdzis piedzišanu vērst uz imobilu, ko viņš vispār nevarēja darīt, jo lūguma iesniegšanas laikā partu nekustams īpašums jau bija izsolē pārdots, bet lūdzis izpildu rakstu pievienot lietai ar imobila pārdošanu, t. i. prasītājs ir vēlējis tikai piedalīties izsolē ienākušā naudā, kādā nolūkā prasītājam jāpanāk izpildu pavēstes izsniegšana parādniecei; 3) ka tādēļ arī šajā gadījumā tiesu izpildītājs nepareizi lūgumu virzījis tālāk CPN 1095. p. paredzētā kārtībā; pēc šā panta viņš būtu varējis rīkoties tikai pirms imobila pārdošanas izsolē; 4) ka tiesu izpildītājam, lai panāktu prasītāja piedalīšanos naudas sadalīšanā pēc CPN 1892. p. bija jāaprobežojas ar izpildu pavēstes izsniegšanu parādniekam un tad izpildu raksts jāiesniedz tieši apgabaltiesai, kurā notiek izsolē ienākušās summas sadalīšana starp kreditoriem, lai panāktu prasītāja piedalīšanos naudas sadalīšanā pēc CPN 1892. p.; 5) ka tā tad tiesu izpildītājs nes atbildību, ja viņš laikā nav iesniedzis parādniekam izpildu pavēsti un nav laikā iesniedzis izpildu rakstu tiesai, lai prasītājam būtu iespējams piedalīties naudas sadalīšanā; 6) ka apgabaltiesa,

aizrādot, ka neesot pierādīts zaudējuma apmērs, nav apspriedusi un nav ievērojusi tiesā iesniegto Kalsnavas pag. valdes apelāciju un tiesas 1930. g. 21. janvāra sēdē noprotinātā Jāņa Baloža liecību par to, ka parādniekam, izņemot izsolē pārdoto imobilu, nekādas kustamas mantas nav; 7) ka tā tad apgabaltiesas spriedums CPN 181. (129.), 196. (142.), 1095., 1892. p. pārkāpumu dēļ nav atstājams likumīgā spēkā, kādēļ Senats nolēmj: Rīgas apgabaltiesas 1930. g. 17. marta spriedumu CPN 181. (129.), 196. (142.), 1095. un 1892. p. pārkāpumu dēļ atcelt un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

138. 1931. g. 23. septembrī. Eižena Mansfilda un Feliksa Ščuko lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu mir. Leonijas Kozlovskis mant. masas prasībā pret Eiženu Mansfeldu un Feliksu Ščuko tirg. zem firmas „V. Mansfeld un biedri”. (L. № 884.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka miertiesnesis piespriedis Ls 1000 solidari no abiem atbildētājiem, Mansfeldu un Ščuko; apelācijas sūdzību iesniedzis atbildētājs Mansfelds vien; 2) ka apgabaltiesa, pārgrozot miertiesneša spriedumu, piespriedusi no Mansfilda tikai Ls 560 un prasības pārejo daļu pret Mansfeldu „atstājusi bez ievēribas” (!), bet miertiesneša spriedumu par Ščuko „atstājusi spēkā”; par apgabaltiesas spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši abi atbildētāji; 3) ka, pretēji apgabaltiesas domām, ar to, ka viens no solidariem atbildētājiem pirmās instances spriedumu pārsūdzējis apelācijas kārtībā, spriedumu uzskatāms par pārsūdzētu visumā, t. i. arī tam atbildētājam par labu, kas spriedumu nebija pārsūdzējis, jo pie interešu solidaritātes visi lietas dalību ņemošie vairākie atbildētāji skaitās, īstenībā, par vienu atbildētāju (Kr. Sen. CKD spried. 03./77, Pumpjanska lietā); 4) ka tapēc apgabaltiesa, samazinot prasību pret Mansfeldu līdz Ls 560, nevarēja atstāt spēkā spriedumu pilnā, miertiesneša pret Ščuko, solidari ar Mansfeldu, piespriedā summa Ls 1000, bet gan apgabaltiesai bija jāgroza miertiesneša

spriedums arī par Ščuko, t. i. tagad jāpie-
spriež Ls 560 ar % solidari no abiem at-
bildētajiem, bet pārējā daļā prasība jāat-
raida, sakarā ar to sadalot starp partiem
tiesas un lietas vešanas izdevumus; 5) ka
tā tad apgabaltiesa pārkāpusi CPN 181.,
196. (129., 142.) p., kādēļ viņas spriedums
atceljams, Senats n o l e m j: Rīgas apga-
baltiesas 1930. g. 18. jūnija spriedumu daļā
par miertiesneša sprieduma atstāšanu spē-
kā attiecībā pret Feliksu Ščuko atcelt
CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu
dēļ un lietu šajā daļā nodot apgabaltiesai
izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

139. 1931. g. 23. septembrī. Barbas
S a n d e r s pilnv. zv. adv. pal. P. Franka
lūgums atcelt Liepājas apgabaltiesas sprie-
dumu Barbas Sanders prasībā pret Jāni
Sanderi. (L. № 900.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K.
Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa atraidī-
jusi prasību, starp citu, aiz tā iemesla:
a) ka alimentācijas pienākumus pēc 1907. g.
13. marta akta prasītāji par labu atbildē-
tājs par pieprasīto periodu ir izpildījis;
b) ka prasītājas atsaukšanās uz CL 209. p.
nepelna ievēribu, jo alimentus uz likuma
pamata nevar prasīt pamāte; 2) ka pre-
tēji prasītājas pilnvarnieka domām no CL
209. p. satura neizriet, ka pabērniem jā-
izsniedz pamātei uzturs: 209. pants runā
tikai par bērniem un vecākiem, pie kam
bērnu pienākuma pamatā uzturēt savus
vecākus guļ asinsradniecība; ja 209. p.
nemin nekā par pabērnu pienākumu pret
pamāti vai patēvu, tad tā nav nejausība,
bet atzīstams, ka likumdevējs ar nodomu
to nav minējis, kādēļ šis pants tulkojams
restriktīvi; arī no 209. p. papildinājuma
(Lkr. 1928. g. 122) neizriet, ka pabērniem
būtu jāuztur pamāte; 3) ka kasācijas sū-
dzības iesniedzējas aizrādījums uz CL
2520. p. nebūt nepierāda viedokli, ka pa-
bērniem jāuztur pamāte; šim pantam ir
vienīgi tā nozīme, ka viņš nosaka pabērnu
un pamātes (vai patēva) attiecības, kādas
rodas, noslēdzot līgumu par dažādu laulību
bērnu pielīdzināšanu, un pie tam gadījumā,
ja pats līgums šīs attiecības nenoteic (CL
2517. p.); tas vien, ka 2520. p. paredz pa-
mātes (vai patēva) pienākumos audzināt

un uzturēt pabērnus, nenorāda uz to, ka
šiem pienākumiem korespondētu pabērnu
pienākums uzturēt pamāti (vai patēvu),
bet vecāku varas piešķiršana pati par sevi
vien vēl nedod tiesību uz uzturu ārpus
209. p. robežām; 4) ka tā tad apgabaltiesa
savā spriedumā nav pielaidusi prasītājas
apraudito likumu pārkāpumus un iesniegtā
kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidā-
ma, Senats n o l e m j: Barbas Sanders
pilnv. zv. adv. pal. P. Franka kasācijas
sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, at-
stāt bez ievēribas.

140. 1931. g. 23. septembrī. Līzes Be i e r s
pilnv. zv. adv. pal. V. Buša lūgums
atcelt Liepājas apgabaltiesas lēmumu par
dāvināšanas līguma dzēšanu zemes grāma-
tās. (L. № 902.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K.
Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka Kuldīgas zemes grā-
matu nodaļas priekšnieks ar savu 1930. g.
18. marta lēmumu atteicies dzēst zemes
grāmatās blakus sūdzētāju Līzes un Ernesta
Beieru 1929. g. 8. maija dāvināšanas li-
gumu; apgabaltiesa blakus sūdzību par
šo lēmumu atstājusi bez ievēribas aiz tā
iemesla: a) ka dāvināšanas līgums jau ir
koroborēts un nekustams īpašums pārga-
jis uz apdāvināto Ernstu Beieru; b) ka
uzraksts par dāvināšanas līguma atcelšanu
pēc būtības ir jauns dāvināšanas līgums,
kādēļ tas apmaksājams ar visiem tiem no-
dokļiem, kas jāmaksā pie nekustamas man-
tas pārejas bezatlīdzības ceļā; 2) ka šajā
lietā nav noticis spriedums par dāvināšanas
līguma atcelšanu uz 114. p. pamata, bet ir
noslēgts „atceļošs līgums“ (uz *contrarius
consensus* pamata) pēc CL 3571. p.: šāds
līgums jānoslēdz tajā pašā kārtībā kā pa-
matlīgums (3572. p.); uzraksts bija jā-
apmaksā ar *proporcionalu* zi-
m o g n o d o k l i, jo pēc Rik. par *zīmognod.*
5. p. 2. teik. nav ievērojams, vai līgums
būtu uzrakstīts uz pamatlīguma; bet dā-
vināšanas līguma atsaukšanā uz CL 114. p.
pamata, nevar ieraudzīt jaunu dāvināšanu
(it kā atpakaļēju dāvinājumu); tāpēc nav
ņemams nodoklis par bezatlīdzības pāreju,
bet pietiek ar iepriekšējā dāvināšanas li-
guma dzēšanu zemes grāmatās uz atpaka-
ļēja līguma pamata, ar ko notiek agrākā

stāvokļa restitūcija; 3) ka tā tad apgabaltiesas lēmums ir taisīts, pārkāpjot CL 114. p. īsto saturu un nozīmi, kādēļ lēmums nav uzturams spēkā, Senats nolēma: Liepājas apgabaltiesas 1930. g. 16. maija lēmumu atcelt CL 114. p. pārkāpumu dēļ un lietu nodot tai pašai tiesai izlemšanai no jauna citā tiesas sastāvā.

141. 1931. g. 25. septembrī. Margrietas Mežģirts pilnv. zv. adv. O. Borkovska lūgums atcelt Liepājas apgabaltiesas spriedumu Margrietas Mežģirts prasībā pret Jēkabu Gūtmani un Ilzi Gūtmans. (L. № 910.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka, saskaņā ar CL 3884. p., pircējam no tā laika, kad viņš pēmis pirkto lietu savā valdīšanā un lietošanā, jāmaksā pārdevējam par pirkuma maksu procenti; šis noteikums piemērojams arī mantojumu dalīšanas līgumiem, kad izdalīšanā līdzmantinieki viens otram atvēl (ycrynать, überlassen) kaut ko no mantojuma (CL 2738. p.); tā tad šis noteikums piemērojams arī tad, ja — kā tas konstatējams konkrētā gadījumā — mantojumā ietilpstošo imobilu viens (vai vairāki mantinieki) patur dabā pret izmaksām naudā pārējiem mantiniekiem, kuriem tā tad no imobila paturētājiem pienākas procenti sākot no tā laika, kad objekts nonācis viņu valdīšanā (sal. Kr. Sen. CKD spried. 03./14); 2) ka tādēļ apgabaltiesa, kuŗa neapšaubā, ka atbildētāji, saskaņā ar dalīšanas līgumu, valdījuši mantojumā ietilpstošās „Meiru mājas” no 1927. g. 23. aprīļa līdz 1929. gadam, nebija likumīga pamata noliegt prasītājas tiesību prasīt no atbildētājiem par šo laiku procentus uz viņai pēc dalīšanas līguma pienācīgo naudas summu; 3) ka, pretēji apgabaltiesas domām, nav šajā ziņā nozīmes tam apstāklim, ka atbildētāji mājas valdījuši uz iepriekšējā līguma pamata, kāds līgums vēlāk uz mantinieku vienošanās pamata tika atvietots ar 1929. gada 22. februārī noslēgto galīgo dalīšanas līgumu, pēc kuŗa mājas dabā paturējis cits mantinieks; pēc CL 3140. p., arī iepriekšējās norunas, kuŗu nolūks ir turpmākā līguma noslēgšana, atzīstamas par pilnīgi spēkā esošām tiklīdz — kā tas konstatējams konkrētā gadījumā — ar tām nodi-

bināti līguma būtiskie noteikumi; tādēļ atbildētāji, ja viņi mājas valdījuši uz iepriekšēja līguma pamata, nevar atsavināties no pienākuma maksāt prasītājam procentus par valdīšanas laiku ar aizrādījumu, ka mājas vēlāk uz galīga līguma pamata pārgājušas cita mantinieka rokās; 4) ka par nenozīmīgu atzīstams arī apgabaltiesas konstatējums, ka prasītājam pienācīgās naudas summas nomaksas termiņš neesot nosacīts; kā tas redzams no CL 3884. p. un tā (uz Igauniju attiecošas) piezīmes salīdzināšanas, 3884. pantam — Latvijā nav tā nozīme, it kā ar to būtu paredzēti nokavējuma %, bet gan šis pants paredz gadījumus, kad pirkšanas summas samaksa tikusi pagarināta, kādos gadījumos ipso jure, neatkarīgi no kontrahentu vienošanās, iestājas procentu maksāšanas pienākums no pircēju puses; pie šāda uzskata sen jau pieturējusies tiesu prakse (sk. Bukovska komentārā pie 3884. p. minētos spriedumus); 5) ka tā tad apgabaltiesa, atraidot prasību aiz viņas spriedumā minētiem motīviem, pārkāpusi CL 2783., 3884. p., kādēļ viņas spriedums atceļams, neieļaujoties pārējo kasācijas sūdzībā minēto sprieduma atceļšanas iemeslu pārbaudīšanā, Senats nolēma: Liepājas apgabaltiesas 1930. g. 13. februāra spriedumu atcelt CL 2783., 3884. panta pārkāpumu dēļ un lietu nodot apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

142. 1931. g. 29. oktobrī. Alviras Taube pilnv. zv. adv. T. Cimermaņa lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Elviras Taube prasībā pret Jāni Vitovski. (L. № 918.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka pati apgabaltiesa atzīst, ka veco grāvju atrašanās vieta bijusi, pēc liecinieka Apsīša liecības, atbildētājam zināma; jau pēc dzīves piedzīvojumiem būtu jāatzīst, ka, ja nomniekam jau pirms nomas līguma slēgšanas tika uz vietas ierādītas plāvas un viņš tur apskatījis vecos grāvjus, tad pilnīgi saprotams un arī pilnīgi pietiek, ka pašā nomas līgumā vienkārši minēts, ka nomniekam tie grāvji ir zināmi, kādēļ arī to jauna ierādi-

šana nemaz vairs nav vajadzīga; apgabaltiesa arī pareizi nostādījusi attiecībā uz jaunuzrokiem grāvjiem jautājumu par prasības pamatotību atkarībā no tā, vai atbildētājs pielaidis nokavējumu, nestājoties laikā pie jauno grāvju izrakšanas, ieb vai turpretim pati prasītāja pielaidusi nokavējumu, neierādot atbildētājam vietu jaunizrokamiem grāvjiem; tomēr apgabaltiesa šajā ziņā nepareizi sapratusi nokavējuma būtību sakarā ar šīs lietas faktiskiem apstākļiem; uz vispārēja pamata, kredītoram jāpiedalās izpildījumā, ja pēc lietas apstākļiem parādnieks bez tā nevar savu saistību izpildīt (sk. CL 3316., 4262., 3213. p.); tomēr, kreditors pielaiž nokavējumu (mora accipiendi, Annahmeverzug) tikai tad, ja parādnieks piedāvājis izpildījumu un proti vismaz vārdiem (3313. p.) un pie tam šāds parādnieka pienākums gulstas uz viņa arī tad, ja kredītoram bija jāpiedalās ar pozitīvu darbu, t. i. nepietika ar akceptācijas darbu vien, bet bija no viņa prasāms vēl kāds papildu darbs, kā tas prasīts runā esošā gadījumā, ierādot atbildētājam darba vietu (sk. Enneccerus, Lehrbuch des bürgerlichen Rechts, 2. sēj. 280. § 11b); runā esošā gadījumā atbildētājs neapgalvo un pat nav mēģinājis pierādīt, ka viņš no savas puses būtu laikā atgādinājis prasītājai ierādīt viņam attiecīgo darba vietu; tāpēc atbildētājam arī nav tiesības atsaukties uz prasītāja kā kreditora pielaistu „kreditora nokavējumu“ (mora accipiendi, Annahmeverzug) un vēl mazāk uz prasītājas it kā „mora solvendi“ (Leistungsverzug), tajā nozīmē, ka prasītāja būtu tieši atsacījusies, ar pozitīvu darbu piedalīties izpildījumā (Enneccerus, l. c. III 3.); 2) ka tā tad apgabaltiesa, nenodibinot, ka atbildētājs būtu kādreiz griezies pie prasītājas ar pieprasījumu ierādīt viņam attiecīgo darba vietu un ka prasītāja no šāda pieprasījuma izpildīšanas būtu atteikusies, vai arī, ka atbildētājam aiz no viņa neatkarīgiem iemesliem būtu bijis neiespējams ar minēto pieprasījumu griezties pie prasītājas, un tomēr atrodot prasību par nepamatotu, pielaidusi motīvu nepilnību un nepareizību, ar to pārkāpjot CPN 181., 196. (129., 142.) p., kādēļ viņas spriedums šā iemesla dēļ atceļams. Senats nolēmja: Rīgas apgabaltiesas, 1930. g. 27. maija

spriedumu CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu dēļ atceļt un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

143. 1931. g. 28. oktobrī. Bebru Patērētāju biedrības pilnv. zv. adv. P. Berga lūgums atceļt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Oskara Madernieka prasībā pret Bebru patērētāju biedrību. (L. № 919.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa apmierinājusi prasību aiz tā iemesla: a) ka prasītāja iebildumi pret vekseli pamatojas uz partu tiešām attiecībām, kādēļ prasītājs tos var celt uz Vekselu lik. 33. p. pamata; b) ka atbildētājas grāmatu ierakstījumi ir nepilnīgi, kādēļ tie nesaskan ar pašas atbildētājas konstatējumiem par prasītāja parāda stāvokli; c) ka, bez tam, atbildētājas grāmatas vestas tik nepareizi, ka tām nevar piešķirt pierādījuma spēku; d) ka tādēļ atbildētāja nav pierādījusi savu tiesību izpildīt vekseli tieši par Ls 468,03; 2) ka atbildētāja nenoliedz, ka runā esošais vekselis blanks bija aizpildāms vienīgi ar to summu, kādu kā prasītāja faktisko parādu uzrādīja vekselja izdošanas dienā, t. i. 1926. g. 1. decembrī, atbildētājas grāmatas; atbildētāja gan apgalvo, ka uz šo dienu prasītāja parāds bijis Ls 482, bet šāds apgalvojums tieši neizriet no pašas atbildētājas iesniegtā grāmatu izvilkuma (Apg. Ties. akts, 14. lapp.); bez tam, tiesa arī ir paskaīdrojusi, kādēļ viņa izrakstījumus atrod par nepilnīgiem un to posteņus par apšaubāmiem, un kādēļ vispār nepiešķir pierādījuma spēku atbildētājas grāmatām; tiesas minētos apsvērumus šajā ziņā atbildētāja pat nav mēģinājusi atspēkot savā kasācijas sūdzībā; tiesas slēdziens par veikala grāmatu nozīmi un pierādījumu spēku un to novērtēšana attiecas uz lietas faktisko pusi, kuŗa nav pārbaudāma kasācijas kārtībā (Sen. CKD spried. 22./24); tādēļ, pretēji atbildētājas domām, no CPN 102. (81.) p. satura šajā gadījumā izrietēja vienīgi tas, ka pašai atbildētājai bija jāpie-rāda, cik īsti prasītājs bija palicis parādā par saņemtiem precēm; ar to atkrit visi aizrādījumi, kas minēti atbildētājas kasācijas sūdzībā; 3) ka tā tad apgabaltiesa

savā spriedumā nav pielaidusi atbildētājas aprādīto likumu pārkāpumus un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: atbildētājas Bebru Patērētāju biedrības pilnv. zv. adv. P. Berģa kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

144. 1931. g. 23. septembrī. Vilhelma Kaučimāņa pilnv. zv. adv. A. Zeberga lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas lēmumu lietā par Rīgas - Valmieras zemes grāmatu nodaļas priekšnieka lēmumu neievest hipotekas zemes grāmatās. (L. № 921.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lebers.

Ievērojot: 1) ka, kā konstatē apgabaltiesa, parādnieks, 1920. g. 15. jūnijā obligācijas izdevējs, palicis savam kreditoram, sūdzētājam, parādā — pēc obligācijas teksta — summu „100.000 Latvijas rubļos“ un apņēmies, gadījumā, ja Latvijā tiktu ieviesta jauna valūtas sistēma, nomaksāt parādu uz šās obligācijas pamata, jaunajā naudas vienībā, rēķinot šo vienību līdzīgu toreizējam Latvijas rublim; 2) ka ar 1922. g. 3. augusta noteikumiem par naudu (Lkr. 146) tika ieviesta jauna naudas sistēma, kura pamatojas uz zeltu (l. p. 1. teik.) pēc tā paša likuma „naudas vienība ir lats“ (l. p. 2. teik.); 3) ka, ja nu pēc minētās obligācijas teksta, parāds ir jānomaksā jaunajā naudas vienībā, tad — principā — parāds ir jānomaksā latos; to nenohiedz arī apgabaltiesa; jautājums tad grozās vienīgi ap to, ka, pēc obligācijas teksta, būtu jāpārrēķina Latvijas rubļi latos; ja, kā nupat aizrādīts, taisni lats ir „naudas vienība“ un ja, pēc obligācijas teksta, Latvijas rubļos noteiktā parāda summa jāpārrēķina „rēķinot šo vienību (t. i. vienu latu) līdzīgu toreizējam Latvijas rublim“, tad parāda summa taisni jānoteic jaunajā valūtā, ņemot latu par Latvijas rubli; citādi nevarētu latu „rēķināt līdzīgu vienam Latvijas rublim“ kā to prasa obligācijas teksts; 4) ka tāpēc, pretēji apgabaltiesas slēdzienam, parāds, ko obligācija noteic par Latvijas rubl. 100.000, tagad jāpārrēķina par Ls 100.000, bet nemaz ne tikai pēc „kursa“, t. i. pēc 1 rubl. = $\frac{1}{50}$ Ls vai 1 Ls = 50 rubl., kā nepareizi aizrāda apgabaltiesa, aizmirstot, ka obligācijā tika sevišķi uzsvērts,

ka jaunievedamā naudas vienība jāpārrēķina līdzīga vienam Latvijas rublim, „neskatoties uz varbūtējo kursu“, kādu frazi apgabaltiesa pilnīgi izlaidusi, attēlojot lietas apstākļus sava lēmuma vēsturiskā daļā; lata kurss nav ar vispārēju likumu noteikts vienādā normā; piem., pēc 1924. g. 22. marta likuma par dažos likumos minēto summu pārrēķināšanu latos (Lkr. 52) lata kurss tika noteikts; likuma I daļā — pēc relācijas: 50 Latvijas rubļi = 1 latam, bet likuma II daļā — pēc relācijas: 1 krievu rubli = 1 latam; vispār, kā pareizi aizrāda sūdzētājs, lata kursa noteikšana atkarījas no kontrahentu brīvas vienošanās; sk. noteikumu par naudu l.p. 2. piez. 3. teik. un 1924. g. 24. novembra Likuma par valsts kases zīmēm 4. p. piez. (Lkr. 183.); tā tad uzrakstā uz obligācijas izteiktā vienošanās par Latvijas rubļa pārrēķināšanu nākošā jaunajā naudas vienībā (t. i. latos) pēc tajā uzrakstā aprādītās relācijas atzīstama par pilnīgi likumīgu; 5) ka tāpat arī CL 3661. p., sakarā ar 3660. p. 1. teik. neatstāj šaubas, ka par relāciju starp veco un jaunievesto naudas vienību kontrahenti var brīvi vieneties; 6) ka tomēr cits jautājums ir tikai tas, cik tālu šāda vienošanās būtu — no hipotekariskās sistēmas viedokļa — saistoša trešām personām, proti, sekojošiem pēc runā esošās obligācijas hipotekarijiem; šajā ziņā sūdzētājs, apstrīdot apgabaltiesas uzskata pareizību, izteicās, ka, saskaņā ar Notar. nolik. 304., 308. p., visiem tālākiem hipotekarijiem esot bijis jā-rēķinājas ar zemes grāmatā (šaurākā, tehniskā nozīmē, pēc Not. nolik. 304. p.) ievietotiem datiem, tā tad arī ar oriģinālā uzrādītā tekstā paredzētās vienošanās saturu un ka tāpēc viņiem neesot bijis tiesības apmierināties ar zemes grāmatu reģistrā ievestā ieraksta teksta saturu, kur par minēto obligācijas klauzulu gan nav aizrādījuma; 7) ka Senats nupat minētam sūdzētāja uzskatam nevar piekrist; savos CKD spriedumos jautājumā par zemes grāmatu (plašākā nozīmē, pēc Not. nolik. 303. panta) publisko ticamību (Senata CKD spried. 24./94. un 28./128), starp citu, uzsvēris, ka pretēji pirms 1889. g. noveles spēka bijušam stāvoklim, „ar jauno tiesu iestāžu atklāšanu, katra tiesī-

bu koroboracija (укрепление) ierakstāma zemes grāmatu reģistros, kuri uzskatāmi par veco reģistru turpinājumiem" (sk. arī 1889. g. instrukcijas 45. p. Kr. lik. kop. 129. num.; Hasman un Nolken Пол. о преобраз. 2. izd. 260. un sek. 1. p. p.); saskaņā ar 1889. g. novēlu bija jā sastāda un jāved jjaunas publiskas grāmatas (104. p.; sk. Hasman un Nolken Пол. о преобраз. 2. izd. 679., 680. lpp.); pretēji iepriekšējai koroborācijas kārtībai, pēc 1889. g. noveles — koroborācijas procedūra uzskatāma par pabeigtu tikai ar zemes grām. nod. priekšnieka lēmuma satūra ierakstīšanu reģistrā, kamēr agrāki korobarācija, resp. ingrosācija pabeidzās jau ar attiecīgā oriģināla dokumenta pievienošanu „krepst" — vai „kīlu" grāmatai (instr. 51. §; CL 3002. p. 1. pk.); reģistrā katrs imobils sastāda atsevišķu foliju (309. p.); pēc Not. nolik. 310. panta imobils, kuram ierīkots atsevišķs reģistrs, atbild par visām reģistra folija ierakstītām tiesībām tajā sastāvā, kurā imobils zīmējās reģistra folijā; reģistra folijās ierakstāmas visas jur. attiecības, tiesības un nodrošinājumi un to pārgrozījumi, kuri aizkaļ attiecīgo imobilu (315. p.); atzīmes reģistrā ieraksta sekretars un paraksta zem. grām. nod. priekšnieks. Tā tad reģistriem piešķirta pilna publiska ticamība; pēc CPN 1484., 1855., 1858., 1869. p. tiesu pristavam, izdarot imobila uzņēmšanu (онисъ) un izsoli, jārikojas pēc datiem un ziņām, kurus viņš nem no viņa pieprasāmiem norakstiem, resp. izvilkumiem no reģistra folijām; uz minēto likuma noteikumu pamata jānāk pie noteiktā atzinuma, ka, no vienas puses, koroborācijai (укрепление) gan nav tiesību radoša spēka, kādēļ viņa uz pašu kontrahentu savstarpējām attiecībām neizdara iespaidu, bet attiecībā pret trešām personām atzīmei zemes grāmatās ir tā nozīme, ka personas un tikai tās personas, kuru tiesības ierakstītas reģistrā, var savukārt nodibināt lietiskas tiesības uz imobilu (leģitīmacijas princips); ka tiesības, tiesību ierobežojumi un apgrūtinājumi,

kuri izriet no koroborētiem jur. darījumiem, tikai tad izrāda spēku un juridisku nozīmi priekš vēlākiem imobila ieguvējiem, ja viņi attiecīgā kārtībā ierakstīti reģistrā (pilnības un publicitātes princips; sk. Tāls Публичная вера крепостного права реестра в Приб. губ. žurnālā Ж. М. Ю. 1908. g. 3. burtn. 80. un turpm. lpp.; Ваšмаковс Основныя начала ипотечного права 1891. g. 74., 93., 98. lpp.); tā tad ierakstiem reģistrā piešķirama galvenā un izšķirōšā nozīme, un, ja tālākie hipotekariji bija rēķinājušies ar ierakstiem reģistrā vien, tad viņiem nekad nevar pārņest neuzmanību; vienīgi tajā gadījumā, ja reģistrā izrādītos kāda kļūda, piem., nesaskaņa ar oriģinālo, zemes grāmatai pievienoto dokumentu, un šī kļūda tiktu konstatēta prasības ceļā attiecībā pret tālākiem (sekojošiem) hipotekarijiem, ieraksts reģistrā būtu izlabojams un iepriekšējā ieraksta teksts nebūtu vairs saistošs tiem tālākiem hipotekarijiem, attiecībā pret kuriem kļūda tikusi tiesas ceļā nodibināta; 8) ka tāpēc, ievērojot to, ka sūdzētājs pat neapgalvo, ka ierakstā reģistrā būtu ticis ievests aizrādījums uz minēto obligācijā izteikto klauzulu, iatizist, ka šāda klauzula un uz tās pamata notikušā vienošanās nav saistoša sekojošiem, pēc runā esošās obligācijas hipotekarijiem, kuri visi savas hipotekas likuši ievest reģistrā jau pēc noteikumu par nandas spēkā stāšanos, t. i. jau pēc jaunās naudas sistēmas un jaunās naudas vienības ievēšanas, bez tā, ka iepriekš jau sūdzētājam par labu ievestais ieraksts par viņa hipoteku tiktu attiecīgi papildināts ar aizrādījumu uz minēto „klauzulu vai vienošanos"; 9) ka tā tad, ka pareizi aizrāda apgabaltiesa, sūdzētājs varētu panākt minētā uzrakstā izteiktās „vienošanās" ievēšanu reģistrā tikai ar visu sekojošo hipotekariju piekrišanu, kamēr pati „vienošanās" tāpēc ir un arī paliek saistoša starp abiem kontrahentiem vien; 10) ka šī slēdziena pareizība nav apgāzama ar to, ka, pēc vienošanās saskaņā ar uzrakstu uz obligācijas, latos pārrēķinātā summa tika noteikta zemāk par normu, ko paredzēja pati obligācijas valutas klauzula, proti — Ls 100.000.— vieta — tikai

summā Ls 10.000.—, jo taču apgabaltiesas apmeklētājs parastais lata kurss, 1 lats = 50 Latvijas rbl., ar kuŗu varētu gan rēķināties sekojošie hipotekariji saskaņā ar obligācijas valutas klauzulu, katrā ziņā iztaisa zemāku summu nekā iznāk pēc uzrakstā uz obligācijas izteiktās vienošanās; tādēļ sūdzētāja pret apgabaltiesas minēto apcerējumu izteiktais iebildums nav par pamatu atzīstams; 11) ka tā tad apgabaltiesas gala slēdziena ziņā nav sūdzētāja minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņa kasācijas sūdzība noraidāma, Senats n o l e m j: Vilhelma Kaufmaņa pilnv. zv. adv. Zēberga kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) panta pamata, atstāt bez ievēribas.

145. 1931. g. 28. oktobrī. Friča Bergmaņa arī Bērtmaņa pilnv. privatadv. K. Iviņa lūgums atcelt Liepājas apgabaltiesas spriedumu Alberta Bergmaņa arī Bērtmaņa prasībā pret Frici Bergmani arī Bērtmani, (L. № 926.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa, apstiprinot mirtiesneša spriedumu, apmierinājusi prasību aiz tā iemesla: a) ka prāvnieku laulība šķirta, un laulība dzimušais dēls Alberts atstāts mātes audzināšanā; b) ka laulāto vaina laulības šķiršanā neatstāj iespaidu uz vecāku pienākumu sniegt bērniem uzturu; c) ka tiesa konstatējusi, ka mātei līdzekļu nav, kādēļ viņai tiesība prasīt uzturu bērnam, kuŗš atstāts pie viņas; 2) ka vecāku pienākumu piedalīties to bērnu uzturēšanā, kas atstāti pie otra vecāka, noteic Lik. par laulību 56. p., un, pēc pareiza tiesas konstatējuma, šis pienākums nav atkarīgs no viena vai otra vecāka vainas laulības šķiršanā; konstatējot, ka bērns atstāts pie mātes un, kā pēdējai līdzekļu nav, tiesa varēja bērna uzturēšanas pienākumu uzlikt atbildētājam; to, ka mātei nav līdzekļu, atbildētājs pat neapstrīd savā kasācijas sūdzībā; ar to atkrīt visi viņa iebildumi, kuŗus viņš cel pret uzturēšanas pienākumu uzlikšanu viņam; 3) ka tiesas slēdziens par bērna uztura vajadzību un šā uztura apmēriem attiecas uz lietas faktisko pusi, kuŗa kasācijas kārtībā nav pārbaudāma (Sen. CKD spried. 28./238); arī tas, vai alimenti va-

iadzīgi, līdz bērna 16. gadam, piekrīt apspriest tiesai, kas lietu izspriež pēc būtības; pretēji atbildētāja domām, alimentu lietās spriedums attiecībā uz apmēru nenāk spēkā materialā nozīmē, bet attiecībā uz šo apmēru uzskatāms par provizorisku un grozāmu atkarībā no to apstākļu un attiecību pārmaiņas, kuŗi bija par pamatu zināma alimentu apmēra noteikšanai (Sen. CKD spried. 23./190); ar to atkrīt visi atbildētāja paskaidrojumi viņa kasācijas sūdzībā; 4) ka tā tad apgabaltiesa savā spriedumā nav pielaidusi atbildētājā aprādīto likumu pārkāpumus un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats n o l e m j: Friča Bergmaņa arī Bērtmaņa pilnv. privatadv. K. Iviņa kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

146. 1931. g. 28. novembrī. Zemkopības ministrijas lūgums atcelt Latgales apgabaltiesas lēmumu attiecībā uz „Purmi” zemes gabala atsavinātās daļas akta koroborēšanu, (L. № 931.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka no sūdzētājas koroborēšanai iesniegtā 1923. g. novembrī sastādītā akta redzams, ka sūdzētāja domā apstiprināt valstij runā esošo zemes gabalu uz 1923. g. 31. marta likuma 8. p. (Lkr. 41) un uz Agr. ref. lik. I d. 3. p. „e” pk. pamata; 2) ka sūdzētāja nemaz nenoliedz, ka zemes gabala kopplatība sastādītu kopā 339.767 ha, t. i. pārsniedz 200 ha; 3) ka ja nu runā esošā zeme kopā aptver vairāk par 200 ha un tāpēc, uz „e” punkta (1922. g. red.) pamata uzskatāma par „muižu”, tad tai jāpiemēro 1923. g. 31. marta likums (Lkr. 41), uz kuŗu arī atsaucas pats akts; pēc 1923. g. 31. marta lik. (Lkr. 41) 3. p., Zemkopības ministrijai vispirms — kā pareizi aizrāda zemes grāmatu nodaļas priekšnieks — jāpanāk visa atsavinātā imobila (ieskaitot neatsavināmo daļu) apstiprināšana valstij zemes grāmatās un pēc tā, saskaņā ar tā paša likuma 3. p. un 6., 10., 11. p. tikai pēc visa imobila apstiprināšanas valstij, Zemkopības ministrijai jāslēdz līgums par neatsavināmās daļas ierādīšanu muižas agrākam īpašniekam un tās apstiprināšanu zemes grāmatās, vai nu tie-

ši šim pēdējam, vai, uz 7 p. pamata, pēnācējiem; 4) ka tajā laikā, kad akts skaitās par sastādītu, bija spēkā 1922. gada 21. septembra noteikumi (Lkr, 196), kurus vēlāki atvietoja 1924. g. 31. janvāra likums (Lkr, 19) un ar kuriem pie 3. p. „e“ punkta tika ieviesta 3. piezīme, saskaņā ar kuru Latgalē zeme, platībā pāri par 200 ha, uzskatāma par muižu, tā tad skaitās par ipso jure atsavinātu un ieskaitītu Valsts zemes fondā; ja tāpēc akts atsauca uz „e“ punktu, tad „e“ punkts piemērojams tikai tajā redakcijā, kurā „e“ punkts bija spēkā akta sastādīšanas laikā, proti 1922. gada 21. septembra noteikumos ievestā redakcijā; arī pati Zemkopības ministrija savā blakus sūdzībā par Zemes grāmatu nodaļas priekšnieka lēmumu atsauca uz minētiem noteikumiem, bet aizrāda, ka tomēr Zemkopības ministrijas lēmums, kas bijis akta pamatā, esot noticis 1922. g. 7. aprīlī, t. i. pirms 1922. g. 21. septembra noteikumu spēkā nākšanas; tomēr pašu šādu lēmumu Zemkopības ministrija lietā nav iesniegusi un uz tādu arī pats akts nemaz neatsauca un pat savā kasācijas sūdzībā Zemkopības ministrija par to pilnīgi klusē; tāpēc runā esošā lietā tiesa varēja rēķināties vienīgi ar pašu aktu un tajā aprādītiem datiem; 5) ka tā tad runā esošais akts, pretēji Zemkopības ministrijas domām, kā no materiālas, tā arī no formālas puses varēja radīt šaubas un tā koroborēšana pēc viņa minētiem datiem varēja tikt atraidīta; 6) ka pēc Notar. nolik. 352. p. 1.—4. pk., Zemes grāmatu nodaļas priekšniekam tiesība pārbaudīt ne tikai jautājumu, vai attiecīgos aktos nav acimredzamu nelikumību, bet arī, vai pati akta koroborācija tāpēc vispār ir pielaižama pēc pastāvošiem likumiem; tāpēc Zemes grāmatu nodaļas priekšnieks, atrodot, ka akts nav ievedams zemes grāmatās pašā lūgumā nozīmētā kārtībā, varēja Zemkopības ministrijas lūgumu par akta koroborāciju noraidīt; 7) ka tāpat par nepareizu atzīstams sūdzētājas aizrājums uz Agr. reī. lik. I d. 12¹. p., jo šis pants paredz strīdu par to, vai konkrētais zemes gabals ir atsavināts un likumīgi ieskaitīts zemes fondā, kurpretim runā esošā gadījumā Zemes grāmatu nodaļas priekšnieks netikvien nav apspriedis jautājumu par to, vai aktā aprādītā zeme likumīgi ieskaitīta

96

valsts zemes fondā, bet taisni iziet no tā, ka zeme ir jau iegājusi valsts zemes fondā kā muiža un ka tāpēc Zemkopības ministrijai bijis jārikojas pēc minētā 1923. gada 31. marta likuma; 8) ka tā tad apgabaltiesa, atzīstot Zemes grāmatu nodaļas priekšnieka rīcību par likumīgu, gala slēdziena ziņā nav sūdzētājas minētos likumus pārkāpusi, kādēļ Zemkopības ministrijas kasācijas sūdzība, kā nepamatota, atraidāma, Senats nolēmj: Zemkopības ministrijas kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

147. 1931. g. 28. oktobrī. Finanšu ministrijas Nodokļu departamenta pilnv. vec. sev. uzd. ierēdņa Eduarda Bērziņa lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Finanšu ministrijas Nodokļu departamenta prasībā pret Oskaru Krigeru. (L. № 938.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka CPN 634. p. no vienas puses un 639. p. no otras puses, paredz 2 pilnīgi atšķirtos gadījumus, proti, 634. p. paredz gadījumu, kad 3. persona devusi parakstu pēc 631. p., turpretim 639. p. paredz gadījumu, kad 3. persona no paraksta došanas izvairījusies; šajā pēdējā gadījumā 3. persona absolūti atbildīga prasītāja priekšā uz tā fakta pamata vien, ka tā nav devusi parakstu, kā par to tieši minēts 639. p.; turpretim, ja 3. persona gan devusi parakstu, bet tomēr arestētos periodiskos maksājumus nav nodevusi tiesu izpildītājam vai piedzenošai iestādei (sajā gadījumā Nodokļu departamentam), tad jāpiemēro nevis 639. p., bet 634. p., kas pēc analogijas attiecināms arī uz periodiskiem maksājumiem, kurus paredz 635. p. (Kr. Senata CKD spried. 01/78; Kellera 1.; Isačenko Гражданский процесс III, 535. lpp.); 2) ka tāpēc apgabaltiesai bija pietiekošs pamats Nodokļu departamenta prasību tagadējos lietās apstākļos atraidīt; ja arī apgabaltiesa pie tam tieši nav aizrādījusi, ka prasība atraidīta kā priekšlaicīga, tad tam nav izšķirošas nozīmes, jo no mirtiesneša sprieduma motīviem, kuriem pievienojusies arī apgabaltiesa, redzams, ka prasība satura ziņā nav tikusi izspriesta; 3) ka apgabaltiesa nemaz neapgalvo, ka būtu prasītājam jāpierāda viņa tieša parādnieka

formālā maksātspēja, kādēļ prasītājam nav pamata pārnest apgabaltiesai, ka tā neesot ievērojusi Kr. Senata CKD spried. 01./69; 4) ka tā tad apgabaltiesai nav prasītāja minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņa kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Finanšu ministrijas Nodokļu departamenta kasācijas sūdzību, uz CPN 283. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

148. 1931. g. 29. oktobrī. Jēkaba-Alfrēda Svītes lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas spriedumu Miķeļa Svītes prasībā pret Jēkabu-Alfrēdu Svīti. (L. № 943.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa uz viņas aprādīto datu pamata un aiz viņas aprādītiem iemesliem konstatējusi, ka prasītājs strīdus ceļu lietojis 1925.—1927. g., ka atbildētājs „Svīti“ māju reālo daļu ar dzīvojamo ēku, zirgu stalli, klēti un vāgūti, caur kuņģiem ved prasītāja lietotais ceļš, uz testamenta pamata ieguvis jau 1925. g. un ka atbildētājs faktiski traucējis prasītāja braukšanu pa minēto ceļu; 2) ka šādi apgabaltiesas konstatējumi attiecas uz lietas faktisko pusi un nav tāpēc pārbaudāmi kasācijas kārtībā; 3) ka, pretēji atbildētāja domām, prasītājam, prasot braukšanas tiesību valdīšanas atjaunošanu, nemaz nav jāpierāda kāds braukšanas servituts; pēc CL 654. p. tiesību valdīšanas iegūšanai pietiek ar vienreizēju tiesības (faktisko) izlietošanu, pie kam arī tiesības valdīšanas turpināšanai — saskaņā ar CL 674. p. 1. teik. — nav prasāma atkārtotas gribas izteikšana vai šādas tiesības izlietošana; prasītājs neprasa servituta tiesības atzīšanu viņam, kuŗa dēļ vien būtu svarīga CL 1091. p. paredzētā prezumpcija, bet gan lūdz atjaunot un aizsargāt viņam servituta tiesības valdīšanu saskaņā ar CL 685., 693. p.; saskaņā ar CL 1100. p. servituts taisni var būt arī valdīšanas priekšmets, kuŗa pazīme izteicas servituta lietērtās tiesības faktiskā izlietošanā; 4) ka, tāpat pretēji atbildētāja domām, taisni viņam pašam būtu jāpierāda, ka prasītājs nelikumīgi vai prekariuma veidā ieguvis braukšanas tiesību valdīšanu, ja atbildētājs ierunas ceļā uz tādu defektīvu

prasītāja valdīšanu atsaucas (CL 652., 688., 678. p.), jo uz vispārēja ppamata (CPN 102. (81.) p. 2. teik.) ieruna jāpierāda atbildētājam; 5) ka apgabaltiesai arī bija pietiekošs pamats, atzīt par nenozīmīgu to faktu, ka prasītājs kādreiz braucis arī kādu citu ceļu; atbildētāja minētais CL 1101. p. attiecas uz servituta tiesības izlietošanas veidu un tas nemaz nav svarīgs jautājumā par prasītāja tiesības valdīšanas traucēšanu, par ko celta tagadējā prasība; 6) ka tā tad apgabaltiesa nav atbildētāja minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņa kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Jēkaba-Alfrēdi Svītes kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

149. 1931. gada 23. septembrī. Hildas Nakels pilnv. zv. adv. P. Berga lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Hildas Nakels prasībā pret Rīgas un apkārtnes ēdienu un dzērienu uzņēmumu kalpotāim slimo kasi. (L. № 946.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa apstiprinot mirtiesneša spriedumu, atraidījusi prasību, starp citu, aiz tā iemesla: a) ka partu līguma 5. un 15. p. noslēdzoši nosaka gadījumus, kad, pie atlaišanas no darba, darbiniekam nav tiesības uz līgumā paredzēto sešu mēnešu atlīdzību; b) ka, starp citu, darbinieks atlaižams bez algas izmaksas uz priekšu, ja no viņa ļaunprātības kasei cēlušies zaudējumi; c) ka aiz prasītājas ļaunprātības kases dalībnieka sieva Marija Stūre vienu lietu dienu pavadījusi slimnīcā uz atbildētājas rēķina, ar ko pēdējai nodarīts zaudējums; d) ka tādēļ atbildētājam bija tiesība atlaist prasītāju no darba bez algas izmaksas par sešiem mēnešiem uz priekšu; 2) ka, pretēji apgabaltiesas domām, atbildētājas, kā slimo kases, pienākums sniegt darbiniekam un viņa ģimenes locekļiem ārsta palīdzību un slimības pabalstus sākas nevis ar to dienu, kad kase saņēmusi paziņojumu par darbinieka pieņemšanu, bet ar darbinieka iestāšanos darbā (Noteik. par strādņ. nodroš. slimības gadījumos, 18. p.); arī pēc pašas atbildētājas statutu 10. §. kases dalībnieku līdzdalība slimo kasē skaitās no tās dienas, kad

algotais darbinieks iestājas darbā; piešķirot maldīgi izšķirotu nozīmi paziņojumā saņemšanas dienai, t. i. 26. novembrim, apgabaltiesa ir pārkāpusi Noteik. par strādņu nodroš. slimības gadījumos 18. p.; 3) ka, izejot no tā apstākļa, ka izšķirotā nozīme ir nevis paziņojuma saņemšanas dienai, bet tam datumam, kad Kārlis Stūre iestājies darbā, apgabaltiesai taisni bija pienākums noskaidrot pēdēji minēto momentu; šajā ziņā tiesa no liec. Jansona liecības gan ir konstatējusi, ka Kārlis Stūre no vecās darba vietas ir izstājies 9. septembrī, bet no tā paša liecinieka izteicieniem izriet, ka jaunā vietā Stūre faktiski sācis strādāt jau 7. vai 8. oktobrī, kādā gadījumā Marijas Stūre tiesība uz arstēšanos pat nebūtu pārtraukta; nenodibinot, kad īstenībā Kārlis Stūre ir iestājies no jauna darba vietā un neapsverot šajā ziņā liecinieka Jansona izteicienus un sakarā ar to esošos darba devēja paziņojumus, apgabaltiesa ir pielaidusi savā spriedumā lietas apstākļu noskaidrošanas un motivēšanas nepilnību, ar ko pārkāpusi CPN 181. (129.) un 196. (142.) p.; 4) ka tā tad CPN 181. (129.), 196. (142.) p. un Noteik. par strādņu nodrošin. slimības gadījumos 18. p. pārkāpumu dēļ apgabaltiesas spriedums nav uz turams spēkā, Senats nolēm j: Rīgas apgabaltiesas 1930. g. 26. jūnija sprieduma atcelt CPN 181. (129.), 196. (142.) p. un Noteikumu par strādnieku un citu algotu darbinieku nodrošināšanu slimības gadījumos 18. p. pārkāpumu dēļ un lietu nodot tai pašai tiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

150. 1931. g. 30. oktobrī. Merijas Heine un Ignatija Naumova lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas lēmumu Silvestra Lucianova naudas dalīšanas lietā. (L. 948.)

Sēdi vada priekšsēdētis senators K. Ozoliņš; referē senātors F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa atstājusi bez ievēribas Merijas Heine un Ignata Naumova, blakus sūdzību par miertiesas lēmumu, ar kuru nolemts no parādnieka Lucianova uz Merijas Heine un Ignata Naumova iesniegto izpildu raksta pamata 1929. g. 13. novembrī piedzīto naudas summu sadalīt starp visiem Lucianova kreditoriem, kādu lēmumu sūdzē-

tāji uzskata par nepareizu tādēļ, ka pārējie Lucianova kreditori uz piedzīto naudu vērsuši piedziņu tikai 1929. g. 19. novembrī, kad piedziņas sūdzētāju labā jau bijušas nobeigtas, kādēļ tiesu izpildītājam jau 13. novembrī bijis jāatzīmē par to izpildu rakstos un visu piedzīto naudas summu izsniegt viņiem, sūdzētājiem; 2) ka apgabaltiesa blakus sūdzības atraidīšanu motivējusi vienīgi ar to, ka sūdzētāju iesniegtie izpildu raksti bijuši izdoti par aizmuguriskiem spriedumiem, kādēļ tiesu izpildītājs — līdz šo spriedumu spēkā nākšanai — nevarējis izmaksāt sūdzētājiem no Lucianova piedzīto naudas summu; 3) ka, pretēji apgabaltiesas domām, likums nenosaka, ka uz aizmuguriska sprieduma pamata piedzīto naudas summa vispār nevarētu tikt nekavējoties izsniegta piedzīnējam; no CPN 191. (138³) p. redzams, ka uz aizmuguriska sprieduma pamata piedzīto naudas summu piedzīšana apturama tikai tad, ja, miertiesnesis, pielaižot aizmuguriskā sprieduma iepriekšējo izpildīšanu, atzinis par vajadzīgu pieprasīt nodrošinājumu no tās puses, kura izpildīšanu lūdz; konkrētā gadījumā apgabaltiesa tomēr nav konstatējusi, ka miertiesnesis iepriekšējo izpildīšanu būtu pielaidis tikai ar nodrošinājumu, kura pieprasīšana atkarājas no viņa brīvā ieskata arī tad, ja viņš pielaiž aizmuguriska sprieduma iepriekšējo izpildīšanu; 4) ka tā tad apgabaltiesa, atstājot bez ievēribas aizminētiem motīviem sūdzētāju blakus sūdzības, pielaidusi sprieduma motīvu nepilnību un nepareizību, ar to pārkāpiot CPN 191., 181. (142.), 129.) pantus, kādēļ viņas spriedums atcelams, Senats nolēm j: Jelgavas apgabaltiesas 1930. gada 6. jūnija lēmumu atcelt CPN 196., 181. (142.), 129.) pantu pārkāpumu dēļ un lietu nodot apgabaltiesai izspriešanai no jauna citu tiesas sastāvā.

151. 1931. g. 20. maijā. Līlijas Auziņš lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Augusta Graša prasībā pret 1) mīr. Jūles (Jūlijas) Domeršterni man. masu un 2) Līliju Auziņš summā Ls 11.000,— par mantošanas tiesībām. (L. № 966.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka, pretēji atbildētājas Auziņš domām, Tiesu palata pareizi un saskaņā ar Senata iepriekšējā lietā dotiem paskaidrojumiem, nākusi pie slēdziena, ka Senats minētā lietā nemaz nav atcēlis miera līgumu kā tādu, bet atcēlis Tiesu palatas toreizējo spriedumu tikai tajā daļā, kurā mir. Julijas Domerštern mant. masai, viņas aizgādņa personā, tika uzlikts par pienākumu iesniegt Tiesu palatas toreizējā sprieduma 3. punktā apzīmētos līgumus; no minētā Senata sprieduma redzams, ka Senats pat expressis verbis atradis par nepamatotu atbildētājas Auziņš kasācijas sūdzību cik tālu tā attiecas uz minētā Tiesu palatas sprieduma daļu, kurā tā apstiprinājusi apgabaltiesas spriedumu par toreizējās Augusta Graša prasības 1. un 2. petituma apmierināšanu; nupat minētos 2 petitumus prasītājs toreiz bija lūdzis, kā to uzsveris Senats: a) uzlikt Auziņš par pienākumu izteikt piekrišanu runā esošam izlīgumam, bet neizpildīšanas gadījumā atzīt to par noslēgtu ar Auziņš piekrišanu, un b) atzīt, ka Auziņš saņēmusi no prasītāja uz viņas mirušās mātes mantojuma rēķina 350.000 rbl. neatkarīgi no izlīgumā minētiem 200.000 rbl.; tā tad Tiesu palatai ir pilnīgs pamats nākt pie slēdziena, ka Senats tajā spriedumā izlīgumu atzinis par saistošu atbildētājai Auziņš bez jebkādiem ierobežojumiem; 2) ka tādēļ atkrit visi atbildētājas paskaidrojumi viņas kasācijas sūdzībā, kuros viņa apstrīd Tiesu palatas slēdziena pareizību par Senata sprieduma isto saturu un nozīmi; 3) ka par it kā viņai sagaidāmām grūtībām saņemot pie zv. adv. Grinberga deponēto summu 200.000 rbl., atbildētāja šajā formulējumā runā pirmo reizi savā tagadējā kasācijas sūdzībā; bet viņas paskaidrojumi šajā jautājumā Tiesu palatai iesniegtā lūgumā vispār nebija Tiesu palatā apspriežami (Senata CKD spried. 22./5. 81; 23./394; 28./217 u. c.); tāpēc minētie atbildētājas paskaidrojumi nav arī ievērojami Senatā; 4) ka aiz tiem pašiem iemesliem atkrit arī atbildētājas aizrādījumi uz to, it kā fraze „uz mantojuma rēķina“ nozīmējot tikai a) konto izmaksu; īstenībā, izlīguma nozīme ir tā, ka ar to kontrahenti kādu strīdamu vai kādu citādi apšaubāmu savstarpēju tiesisku attiecību pārvērs š savstarpēji piekāpdamies par ne-

apstrīdamu un neapšaubāmu, pie kam izlīguma sekas taisni ir tās, ka izlīdzējs atteicas no saviem prasījumiem un to vietā iegūst viņam ar izlīgumu piešķirtās tiesības (CL 3593., 3606. p.); tā tad par kādām atbildētājas pretenzijām uz viņas mirušās mātes mantojumu jau tāpēc vien vispār nevar būt runas; 5) ka pēc Tiesu palatas pareiza aizrādījuma, nav svarīgi, ka miera līgums noticis bez atbildētājas vīra sevišķas piekrišanas vai asistences; CL 29. p. zīmējas vienīgi uz sievas atsevišķu mantu, tā tad ne uz strīdā esošo mantošanas tiesību; bet CL 91. p. kā vīra atļaujas trūkuma vienīgo sankciju atzīst tikai to, ka pats vīrs nav piespiests šādu rīkojumu atzīt un ka sievas kreditoriem atliek tikai tiesības savus prasījumus apmierināt no sievas atsevišķas mantas; bez tā, Tiesu palata varēja no tā apstākļa vien, ka atbildētājas vīrs viņai izdevis pilnvaru par līgumu noslēgšanu, nākt pie slēdziena, ka viņas vīrs atstājis viņai rīcības brīvību; ja atbildētāja apgalvo, ka pilnvara esot tikusi dota ar tādiem ierobežojumiem, kuri atspēkotu nupat izteikto pilnvaras nozīmes interpretāciju, tad no atbildētājas atkarātos pašu pilnvaru iesniegt tiesa; 6) ka tā tad Tiesu palata nav atbildētājas minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Līlijas Auziņš kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata atstāt bez ievēribas.

152. 1931. g. 24. septembrī, Jāņa Lološ pilnvar. zv. adv. E. Pētersona lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Jāņa Lološ prasībā pret Ernestu Losbergu un atbildētāja Ernesta Losberga pilnvarnieka zv. adv. A. Ozola paskaidrojums. (L. № 969.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata, sekojot Senata šajā lietā dotiem aizrādījumiem, vispirms pamato savu spriedumu uz to, ka nomas tiesības, kā ieejošas nomas līgumā un nomas attiecību komplektā, nevar būt par cesijas priekšmetu; prasītājs šajā ziņā savā kasācijas sūdzībā apgalvo, ka viņš „nav domājis panākt nomas līguma cesiju, bet gan atbildētājam piešķirto, kā ilggadīgam Jaun-Bēķeru mājas lietotājam, tiesību

uz Jaun-Bekuru mājām un Jaun-Bekuru māju pārvešanu zemes grāmatās uz viņa vārdu"; tomēr, prasītājs savā prasības rakstā taisni, kā konstatē Tiesu palatas sprieduma vēsturiskā daļā, pamato savu prasību uz to, ka atbildētājs savas n o m a s t i e s ī b a s pēc nomas līgumiem ar Turaidas pilsmuižas īpašniekiem cedējis prasītājam 1921. g. 10. martā; tā tad atkrit nupat minētie prasītāja paskaidrojumi viņa kasācijas sūdzībā; 2) ka, Tiesu palata gan ievērojusi arī to, ka līdz ar nomas tiesību cesiju prasītājam, atbildētājs nodevis prasītājam arī viņam, atbildētājam, kā ilggadīgam minēto māju lietotājam, piekritošās tiesības pēc Agr. ref. lik. 2. d. 44. p. 2. d.; Tiesu palata šajā ziņā pat tieši konstatē, ka atbildētājs atzinis savu pienākumu runā esošās mājas pārrakstīt uz prasītāja vārdu, un ka minētam cesijas darījumam ir punktuācijas nozīme sub conditione, ka mājas tiktu galīgi piešķirtas atbildētājam; turklāt Tiesu palata atzinusi arī to, ka nupat aprādītais suspensīvais nosacījums (māju galīgā piešķiršana ar Centrālās zem. ierīc. kom. lēmumu) arī iestājies; prasītājs neapstrīd nupat minēto, Tiesu palatas aizrādīto, cesijas līguma konstrukciju; 3) ka no šādas līguma konstrukcijas Tiesu palata pareizi nākusi pie sava gala slēdziena par to, ka prasītājam šās lietas apstākļos bijis jāceļ prasība nevis par to, „lai uzliktu atbildētājam par pienākumu 14 dienu laikā... iesniegt Centr. zem. ierīcības kom. lūgumu atļaut pārvest viņam... mājas uz prasītāja vārdu...”, bet gan bija jāceļ prasība par rakstiska atsavināšanas līguma noslēgšanu un tad bija viņam jāgriežas pie Centr. zemes ierīc. komitejas pēc atļaujas pārvest mājas uz prasītāja vārdu, saskaņā ar 1923. gada 26. marta lik. 5. p. (Lkr. 32); 4) ka tagad, pēc pirmā Senata sprieduma, noskaidrotos lietas apstākļos, kur Tiesu palata tieši konstatē, ka mājas patiesi tikušas galīgi piešķirtas atbildētājam, nemaz vairs nav svarīgi, vai piešķiršana notikusi pirms vai pēc vienošanās no 1921. g. 10. marta, jo arī Tiesu palata atzīst vienošanos par n e n o s a c ī t u; 5) ka tā tad atkrit prasītāja paskaidrojumi viņa kasācijas sūdzībā, kuŗos tas pārmet Tiesu palatai, ka tā neesot devusi atbildi uz Senata aizkustināto jau-

tājumu: kad mājas tikušas piešķirtas atbildētājam un vai vispār Centrālā zemes ierīc. kom. piekritusi mājas nodošanai; ka tā tad Tiesu palata nākot pie slēdziena, ka prasība tādā veidā, kādā tā iesniegta, ir atraidāma, nav prasītāja minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņa kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats n o l e m j; Jāņa L o ļ a s pilnv. zv. adv. Pētersona, kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

153. 1931. g. 28. februārī. Jelgavas Līnu un Manufaktūras akc. sab. „L. un J. Hoff” pilnv. zv. adv. H. Libesmana lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Augusta Rīnga prasībā pret Jelgavas Līnu un Manufaktūras akc. sab. „L. un J. Hoff”. (L. № 981.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata atzinusi par nedibinātiem atbildētājas iebildumus pret prasītāja tiesību vest šo prasību; šajā ziņā atbildētāja aizrādījusi, ka maksātnespējīgā prasītāja konkursa valde devusi viņam gan tiesību ceļt prasību par 10.000 zelta rubļiem pret Jēkabu Hoffi, bet nevis pret atbildētāju šajā lietā, akciju sabiedrību „L. un J. Hoff”, kādēļ lieta bijusi izbeidzama; 2) ka Tiesu palata, atzīstot šo iebildumu par nepamatotu, atradusi, ka iesniegtā konkursa valdes apliecība uzskatāma par pietiekošu leģitimāciju prasītājam šās lietas vešanai, citiem vārdiem, Tiesu palata atzinusi, ka konkursa valde, izdodot prasītājam minētā satura apliecību, domājusi piešķirt viņam tiesību vest taisni k o n k r e t o lietu pret atbildētāju, kuŗu Tiesu palata atzinusi par prasītāja kontrahentu. tirdzniecības nama „L. un J. Hoff” pēcnācēju, kāda tirdzn. nama līdzīpašnieks bijis minētais Jēkabs Hoffš, par ko šajā lietā nav strīda; minētais Tiesu palatas atzinums, kas attiecas uz minētās apliecības satura un nozīmes iztirzāšanu pēc būtības, nav kasācijas kārtībā pārbaudāms, 3) ka prasītājs vērsis prasību pret atbildētāju, kā tirdzniecības nama „L. un J. Hoff” pēcnācēju, uz kuŗu pārgājušās šā nama saistības saskaņā ar 1916. g. lik. par tirdzniecības uzņēmumu pāreju; pret atbildētājas iebildumu, ka saskaņā ar viņas statutiem, viņa pārņēmusi

tikai minētā tirdzniecības nama i a b r i k u, prasītājs no savas puses aizrādījis uz to, ka minētam tirdzniecības namam vairāk nekādas citas mantības (izņemot fabriku) Latvijā neesot bijis un ka atbildētāja tā tad pārņēmusi visu tirdzniecības nama uzņēmumu; pret šo prasītāja paskaidrojumu atbildētāja nekādas ierunas nav cēlusi, kādos apstākļos Tiesu palatai bijis pilnīgs pamats atzīt atbildētāju par atbildīgu minētā tirdzniecības nama saistības, jo no sacītā izriet, ka atbildētājas akciju sabiedrība cēlusies (образовалось) taisni no minētā tirdzniecības nama (1916 g. lik. 11. p.); 4) ka Tiesu palatas spriedums par to, ka 1917. g. 4. augusta kvīts attiecas uz strīdā esošo darījumu un pierāda prasītāja maksājumu tirdzniecības namam „L. un J. Hoff“ par strīdā esošās vilnas partiju, attiecas uz lietas faktisko pusi un tādejā nav pārbaudāms kasācijas kārtībā (Krievu Sen. CKD spried. 76./159., 80./141.); pie tam, pretēji atbildētājas aizrādījumam, CPN 475. p. nav tāda nozīme, iz kā kvīts, kurā nav aizrādīts, uz kādu darījumu tā attiecas, nevarētu tikt atzīta par maksājuma pierādījumu; par tādu viņu gan var atzīt, ja tiesa pēc citiem lietas apstākļiem nodibinājusi, ka kvīts attiecas taisni uz strīdā esošo darījumu (Kriev. Sen. CKD spried. 75./387., 76./159. u. c.); tā tad atkrit arī kasācijas sūdzības 4. punkts, jo arī par CL 3274., 3275. p. pārkāpumiem nevar būt runas konkrētā lietā, kurā Tiesu palatai šaubas par minētās kvīts nozīmi nemaz nav radušās; 5) ka par pamatotu turpretim atzīstams atbildētājas aizrādījums viņas kasācijas sūdzībā uz to, ka Tiesu palata pārkāpusi CPN 706. pantu, uzliekot atbildētājai par pienākumu nodot prasītājam 360 pudu vilnas, lai gan prasītājs otrā instancē pudu ziņā prasību samazinājis, pieprasot no atbildētājas tikai 67 pudus vilnas; šajā daļā Tiesu palatas spriedums tā tad atceļams, Senats n o l e m j: Tiesu palatas 1930. g. 9. janvāra spriedumu atcelt daļā, ciktālu atbildētājai uzlikts par pienākumu nodot prasītājam vairāk par 67 pudu vilnas, CPN 706. panta pārkāpuma dēļ un lietu nodot Tiesu palatai izspiešanai no jauna šajā daļā citu tiesnešu sastāvā; parējās daļās Jelgavas Linu Manu-

fakturas „L. un J. Hoff“ akc. sab. pilnvarnieka zv. adv. Lībesmaņa kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

154. 1931. g. 24. aprīlī. Kuģu sab. „The Royal Mail Steam Packet Company“ pilnv. zv. adv. A. Ulinska un prasītāja Jāņa Krauzes pilnv. zv. adv. pal. L. Svempa lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Jāņa Krauzes prasībā pret kuģu sab. „The Royal Mail Steam Packet Company“. (L. № 982.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata nākusi pie slēdziena, ka prasītāja paraksts darba grāmatīņā par to, ka viņam vairs nekādu pretenziju pret atbildētāju neesot, attiecoties vienīgi uz parasto mēneša algu par normālo darba laiku, bet nevis arī uz virsstundām; šis Tiesu palatas slēdziens, kuģu viņa pamato uz minētā paraksta saturu un nozīmes iztirzāšanu pēc būtības, kasācijas kārtībā nav pārbaudāms, ar to atkrit visi atbildētājas pret šo slēdzienu vērstie paskaidrojumi viņas kasācijas sūdzībā; 2) ka, kasācijas sūdzības 2. punktā, Tiesu palatai nebija sevišķi jāapspriež atbildētājas apcerējumi par to, uz kādām strādnieku kategorijām likums par darba laiku vispārīgi būtu attiecināms; Tiesu palatā konkrētā lietā konstatējusi, ka prasītājs pie atbildētājas strādājis zināmu stundu skaitu virs norunātā darba laika, t. i. konstatējusi tos priekšnoteikumus, kas arī pēc atbildētājas uzskata attaisno likuma par darba laika attiecināšanu uz prasītāju; 3) ta tad atbildētājas kasācijas sūdzībā kā nepamatota atraidāma; 4) ka virsstundu darbs, kuram pieskaitāms arī viss svētdienu darbs, atalgojams Lik. par darba laiku 17. pantā noteiktā kārtībā; šis likuma pants nedod pamata ierēķināt laikā, par kuru samaksājama svētdienu virsstundu atlīdzība, arī laiku, kuru strādnieks izlie-tojis ejot no mājām uz darba vietu un atpakaļ, jo likums paredz atlīdzību tikai par darba laiku (normālo un virsstundām), bet par tādu, saskaņā ar likuma 8. pantu, uzskatāms tikai laiks, kurā strādniekam pēc līguma un uzņēmuma un iestādes iekšējās iekārtas jāatrodas darba vietā

un administrācijas vai priekšniecības rīcībā; šādas pazīmes nav konstatējamas pie ceļa uz darba vietu pavadīto laiku, kādēļ tas par darba laiku nav uzskatāms; ar to atkrit prasītāja kasācijas sūdzības 2. punkts; 5) ka Tiesu palata, pievienojoties apgabaltiesas sprieduma motīviem, ņēmusi vērā, pretēji prasītāja aizrādījumam, arī liecinieka Anšmita liecību, uz kuru apgabaltiesa aprēķinot virsstundu skaitu, vairākkārt atsaucas: prasītāja aizrādījums uz to, ka tiesu palata neesot apsvērusi prasītāja apellācijas sūdzībā 3. — 5. pk. minētos paskaidrojumus, Senatā nav apsverams šā aizrādījuma nenoiteiktības dēļ; tā tad atkrit arī prasītāja kasācijas sūdzības 3. punkts; 6) ka par pareizu turpretim atzīstams prasītāja aizrādījums viņa kasācijas sūdzībā uz to, ka Tiesu palata, ieturot no prasītājam piespriestās summas valstij par labu Ls 106,56 tiesas nodokļa un Ls 1,10 zīmognodevas, nav ievērojusi, ka prasītājs visus likumā paredzētos nodokļus samaksājis; šajā daļā Tiesu palatas spriedums tādēļ atceļams CPN 339. p. pārkāpuma dēļ, kamēr pārējās daļās prasītāja kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: uz prasītāja kasācijas sūdzību Tiesu palatas 1930. g. 17. februāra spriedumu atcelt daļā attiecībā uz Ls 106,56 un Ls 1,10 zīmognodevas ieturēšanu no prasītājam piespriestām summām CPN 339. panta pārkāpuma dēļ un lietu nodot Tiesu palatai izspriešanai no jauna šajā daļā citā tiesas sastāvā; pārējās daļās prasītāja Jāņa Krauzes pilnv. zv. adv. pal. Svempa kasācijas sūdzību, kā arī atbildētājas — kuģu sabiedrības „The Royal Mail Steam Packet Company“ piln. zv. adv. Ulīnska kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

155. 1931. g. 25. novembrī. Jēkaba Pūrņa lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas nolēmumu Jēkaba Pūrņa prasībā pret Jāni Spēlmani un Ludī Sļakteri. (L. № 996.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa atstājusi bez ievēribas prasītāja lūgumu par kasācijas termiņa atjaunošanu aiz tā iemesla,

ka šāds lūgums ienācis pēc kasācijas termiņa notecēšanas, bet no lietas nav redzams, ka prasītājs būtu pieprasījis sprieduma norakstu vēl pirms kasācijas termiņa notecēšanas; 2) ka apgabaltiesa gan nav konstatējusi, ka d. istenībā izgatavots viņas spriedums galīgā veidā, bet, šaubu gadījumā, par šādu momentu uzskatāma diena, kurā parts sapēmis sprieduma norakstu, t. i. šajā gadījumā 1930. g. 20. jūnijā (Sen. CKD spried. 29./49), kāds moments iestājies pēc kasācijas termiņa notecēšanas; sprieduma neizgatavošana likumā noteiktā laikā ir uzskatāma par šķērslī kasācijas sūdzības iesniegšanai (Sen. CKD spried. 29./49); CPN 779. p. paredzētais 2 nedēļu laiks lūgumam kasācijas termiņa atjaunošanai skaitās: a) ja šķērslis kasācijas iesniegšanai termiņā atkritis jau pēc kasācijas termiņa notecēšanas — no šķēršļa faktiskas atkrišanas dienas; b) ja šķērslis atkritis vēl pirms kasācijas termiņa notecēšanas — no kasācijas termiņa dienas, ja vien atlikušais laiks acimredzot nav nepietiekošs kasācijas iesniegšanai (Sen. CKD spried. 29./685); konkrētā gadījumā jāpieņem, ka apgabaltiesa savu spriedumu izgatavojusi pēc kasācijas termiņa notecēšanas, kādēļ prasītājam bija pamats lūgt kasācijas termiņa atjaunošanu vēl 2 nedēļu laikā pēc 1930. g. 20. jūnija, t. i. dienas, kad viņš saņēma sprieduma norakstu; noraidot šādu lūgumu aiz tā iemesla vien, ka lūgums ienācis pēc kasācijas termiņa notecēšanas, un ka prasītājam it kā bijas pienākums vēl sevišķi pieprasīt sprieduma norakstu pirms kasācijas termiņa notecēšanas, apgabaltiesa ir pārkāpusi CPN 779. p.; 3) ka tā tad CPN 779. p. pārkāpuma dēļ apgabaltiesas lēmums nav uzturams spēkā, Senats nolēmj: Jelgavas apgabaltiesas 1930. g. 18. jūlija lēmumu CPN 779. p. pārkāpuma dēļ atcelt un lietu nodot tai pašai tiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

156. 1931. g. 30. oktobrī. Heinca Erhardta u. c. pilnv. zv. adv. E. Kurme lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Almas Grīnvald prasībā pret Heincu Erhardt, Kurtu Pļavnieku, Edvīnu Smitu, Eiženu Zēbergu un Kārli Veidemani un

prasītājas Almas Grünvalds (Grünvaldt) pilnvarnieka zv. adv. J. Tumbila paskaidrojums. (L. № 997.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka prasītājas paskaidrojumā uz kasācijas sūdzību minētam aizrādījumam, nav likumīga pamata atstāt bez caurskatīšanas atbildētāju kasācijas sūdzību aiz tā iemesla, ka viņi kasācijas sūdzībai nav pielikuši pārsūdzētā apgabaltiesas sprieduma norakstu; 2) ka apgabaltiesa atzīstot, ka atbildētāji apstiprinājuši, resp. ratihabējuši (CL 2947. p.) līgumu, kuŗu prasītāja noslēgusi ar Couété, kuŗš rikoļies „Operette des Deutschen Theatervereins” vārdā, apmierinājuši prasītājas algas prasību Ls 298 apmērā; 3) ka miertiesa, piespriežot prasību solidari no atbildētājiem Erhardta, Pļavnieka, Veidemaņa un Zēberga, nav ievērojusi prasību pret piekto atbildētāju Šmitu (neminot par viņu rezolūcijā); pret šādu miertiesneša rīcību pārējie atbildētāji, lietu skatot cauri otrā instancē, nekādas ierunas nav cēlušī, kādēļ viņiem nav tiesības pirmo reizi kasācijas sūdzībā aizrādīt uz to, ka apgabaltiesai, apspriežot prasību solidari no četriem atbildētājiem, šī prasība bijusi jāievēro arī pret atbildētāju Šmitu, jo citādi pārējie atbildētāji zaudējot regresa tiesību pret Šmitu; šis pirmo reizi kasācijas sūdzībā iekustinātais jautājums tādēļ Senatā nemaz nav apspriežams; 4) ka aiz tā paša iemesla atkrīt kasācijas sūdzības 4 un 7. punkti, kuŗos atbildētāji pirmo reizi aizrāda, ka prasība nepareizi celta pret atbildētāju Pļavnieku, kas atbildētāju 1929. g. 29. oktobra sēdē uzstājies tikai kā R. Kablica pārstāvis, un pret atbildētāju Zēbergu, kas minētās sēdes protokolu neesot parakstījis; 5) ka, lai gan miertiesnesis prasību no atbildētājiem piespriedis solidari, viņi otrā instancē miertiesneša spriedumu šajā ziņā nemaz nav apstrīdējuši un vispār nav uzturējuši spēkā pirmā instancē pacelto, bet tuvāk nemaz nemotivēto aizrādījumu, ka šajā gadījumā nevarot būt solidara atbildība; tādos apstākļos atbildētājam nav tiesības šo otrā instancē vairs neuzturēto iebildumu no jauna iekustināt savā kasācijas sūdzībā; 6) ka pretēji atbildētāju aizrādījumiem kasācijas sūdzībā, prasītā-

jai nebija iemesla celt prasību pret visiem vācu operetes garantiem, jo garantu atbildība varētu rādīties vienīgi vācu operetes priekšā tās maksātnespējas gadījumā, bet nevis prasītājas priekšā, kuŗa līguma attiecībās sastāv vienīgi ar atbildētājiem (pie tam nevis kā garantiem, bet kā personām, kuŗas patstāvīgi pieņēmušas prasītājas līgumu, turpinot uzsāktu uzņēmumu — vācu opereti); pilnīgi nepamatoti atbildētāji aizrāda, it kā apgabaltiesa būtu atzinusi, ka opereti faktiski vadījusi garantu komitejas pārvalde, pie kuŗas piederējuši atbildētāji, un ka tādēļ apgabaltiesa nepareizi piespriedusi prasību ne no pašas sabiedrības, bet no tās izpildu organa; nekāds tamlīdzīgs atzinums apgabaltiesas spriedumā nav atrodams, jo, kā jau aizrādīts, apgabaltiesa par atbildīgiem šajā lietā atzinusi atbildētājus kā sabiedrības dalībniekus, bet nevis kā tās pārstāvjus vai izpildu organu; 7) ka, beigās, atbildētāji savas kasācijas sūdzības 6. punktā nepamatoti pārmet apgabaltiesai, ka viņa, pamatojot atbildētāju atbildību par prasītājas līguma neizpildīšanu uz 1929. g. 29. oktobra sēdes protokolu, kuŗā par prasītāju nemaz neesot minēts, sagrozījusi protokola saturu; pretēji atbildētāju domām, apgabaltiesas slēdziens šajā ziņā pilnīgi izriet no tā, ka atbildētāji minētā protokolā fiksējuši savu faktiski vēlāk arī realizēto lēmumu turpināt uzņēmumu (Vācu opereti), no kā pats par sevi izriet, ka viņi pieņēmuši arī līgumu ar prasītāju, kā šā uzņēmuma darbinieci; 8) ka tā tad apgabaltiesa nav pārkāpusi atbildētāju minētos likumus, kādēļ viņu kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēm j: Heinca Erhardta u. c. pilnv. zv. adv. Kurme kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

157. 1931. g. 28. februārī. Andreja Mardaka pilnv. zv. adv. J. Dreimaņa lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Andreja Mardaka prasībā pret mir. Aleksandra Lismaņa mant. masu un atbildētāja Aleksandra Lismaņa mantošanas masas pilnv. zv. adv. J. Tumbila paskaidrojums. (L. № 1016.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata starp Mardaku un mir. Aleksandru Lismani 1918. g. 8. oktobrī noslēgto aizpārdošanas līgumu par visu strīdā esošo nekustamo īpašumu atzinusi par nederīgu visā visumā uz CL 929., 930. p., jo Lismanim nekustamā īpašumā piederējušas tikai $\frac{2}{3}$ daļas, un tādēļ uz šā pamata vien jau Tiesu palata atraidījusi prasību, kurā prasītājs lūdz uzlikt atbildētājai par pienākumu parakstīt pirkšanas - pārdošanas līguma projektu attiecībā uz nekustama īpašuma $\frac{2}{3}$ ideālām daļām, bet šā pienākuma neizpildīšanas gadījumā atzīt līgumu par noslēgtu un par koroborējamu bez atbildētājas piekrišanas; 2) ka minētais Tiesu palatas slēdziens saskan ar minētiem likuma noteikumiem un ar konstanto Senata praksi (sk. Sen. CKD spried. 26./91 un cit.), kādēļ atkrit visi kasācijas sūdzības iesniedzēja paskaidrojumi, kuŗos viņš cenšas pierādīt, ka līgums katrā ziņā atzīstams par spēkā esošu attiecībā uz imobila $\frac{2}{3}$ ideālām daļām, bet nevarot tikt uzskatīts par nederīgu visā visumā; 3) ka minētais Tiesu palatas motīvs pats par sevi attaisno prasības atraidīšanu, kādēļ neprasa apspriešanu kasācijas sūdzības iesniedzēja paskaidrojumi, kuŗos viņš cenšas apgāzt Tiesu palatas motīvus, aiz kuŗiem viņa atzinusi prasību par atraidāmu arī uz 1920. g. 18. marta likuma pamata; 4) ka tā tad prasītāja kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Andreja Mardaka pilnv. zv. adv. Dreimaņa kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

158. 1931. g. 29. oktobrī, Lillijas Auziņ pilnv. zv. adv. P. Berģa lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Jūles Domerštern prasībā pret Augustu Grasi. (L. № 1024.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka Jūle Domerštern, 1922. g. 13. maijā ceļot prasību pret savu znotu, Augustu Grasi, lūdz apstiprināt viņu par viņas mirušās meitas Emilijas Grass, dz. Domerštern, mantinieci $\frac{1}{3}$ daļā mantu devējas un tās vīra kopmantībā, kas sastāv no prasības rakstā minētām kustamām un

nekustamām mantām; savu prasību prasītāja pamato uz to, ka mantu devējas laulība palikusi bez bērniem, ka mantu devējas māsa, Lillija Auziņ, no mantojuma atteikusies, un, ka bez prasītājas, nekādi asinsradnieki pēc mantu devējas nav palikuši; apgabaltiesa prasību apmierinājusi, atzīstot mantojumu par neapliekamu ar mantojuma nodokli; atbildētājs prasību pārsūdzējis visumā, bet prasītāja tikai attiecībā uz tiesas un lietas vešanas izdevumiem. Tiesu palata, atceļot apgabaltiesas spriedumu, prasību atraidījusi, atzīstot minētos izdevumus par savstarpēji segtiem uz tā pamata, ka: a) prasība esot raksturojama nevis kā actio cum condemnatione un arī ne kā atzišanas prasība (Feststellungsklage), bet gan kā tēlojoša prasība (Gestaltungsklage), b) ka tāpēc prasība esot izspriežama nevis uz prasības celšanas laikā konstatējamo juridisko stāvokli, bet esot jārēķinājas vienīgi ar sprieduma taisīšanas brīdi nodibināmo statusu, c) ka, pēc šā statusa Lillija Auziņ, no vienas puses, pieņēmusi mantojumu pēc iepriekšējās prasītājas, viņas mātes, Jūles Domerštern, un kā tās mantiniece iestājas lieta kā prasītāja viņas vietā, bet, no otras puses, ar, pēc Jūles Domerštern nāves, starp pēdējās mantojuma masu ar atbildētāju 1923. g. 3. septembrī noslēgto miera līgumu esot tikusi pilnīgi apmierināta kā Jūles Domerštern mantiniece attiecībā uz mirušās Emilijas Grass mantojumu, un d) ka tāpēc Lillijai Auziņ neesot vairs prasības attiecībā uz šo pēdējo mantojumu, ar ko tā tad viņai neesot vairs nekādas juridiskas intereses šajā lietā un pati prasība esot izrādījies bez priekšmeta; e) ka tiesas un lietas vešanas izdevumi atzīstami par savstarpēji segtiem tāpēc, ka prasība, kaut arī pareizi celta, tomēr esot vērsta uz prasītājas apstiprināšanu tikai mantojuma aktīvā; 2) ka Tiesu palatas spriedumu pārsūdzējusi kasācijas kārtībā Lillija Auziņ uz tā pamata: a) ka prasība bijusi jāizspriež pēc apstākļiem, kas pastāvējuši prasības celšanas brīdī, b) ka Tiesu palatai nav bijusi tiesība prasību atraidīt aiz iemesliem, kas radušies pēc prasības celšanas, un c) ka Tiesu palata nepareizi esot izteikusies, it kā mantinieki būtu jāapstiprina nevien uz mantojuma ak-